

14 desembre 2018 | CaixaForum Barcelona

Jornada *Avaluar per Millorar.*

Com fer que les avaluacions millorin la presa de decisions?

Resum de les intervencions

Obertura

La jornada va comptar amb la participació de persones referents del món de l'avaluació. L'**obertura institucional** va anar a càrrec del vicepresident del Govern i conseller d'Economia i Hisenda, Hble. Sr. Pere Aragonès, i del president del Consell Rector d'Ivàlua, Dr. Frederic Udina.

Pere Aragonès

Aragonès va reiterar el compromís del Govern per l'avaluació, com una eina que garanteix l'eficiència i la transparència en l'assignació dels recursos públics. També va destacar l'excel·lent feina feta per Ivàlua des de la seva posada en marxa, ara fa deu anys i va posar de manifest que cal anar més enllà de la valoració positiva que poden fer les diferents administracions que han rebut els seus serveis.

Finalment, va concloure que el repte avui és incorporar l'avaluació de manera sistematitzada en la presa de decisions de les prioritats de despesa, de les prioritats d'actuació de les polítiques públiques.

Frederic Udina

Udina va posar en valor les avaluacions fetes per l'Àlvia al llarg d'aquests 10 anys dient que han estat una eina de valor inqüestionable com a element de generació de coneixement, d'aprenentatge i de millora de les polítiques públiques.

Va xifrar en 2.400 milions d'euros el pressupost global que suposen totes les polítiques públiques avaluades per l'Àlvia al llarg d'aquests 10 anys i en 1,4 milions d'usuaris els beneficiats.

També va insistir en la necessitat de seguir realitzant avaluacions i d'analitzar com s'utilitzen aquestes avaluacions en el disseny i implementació de les polítiques públiques.

Finalment, va resumir la tasca de l'Àlvia en aportar metodologia per a la generació d'evidència que serveixi a les administracions i a les persones que hi treballen per millorar la presa de decisions.

Ponència marc. Com fer que les avaluacions millorin la presa de decisions

Geoff Mulgan, director de Nesta, una de les entitats més rellevants a nivell mundial en el món de l'avaluació de les polítiques públiques, va focalitzar la seva intervenció en com millorar a través de l'avaluació la presa de decisions, el tema central de la jornada.

Mulgan va pronosticar que l'avaluació de polítiques públiques ha d'anar cap a un sistema on estiguin integrats els diferents actors i es faci ús de les possibilitats que ofereix la integració de les diferents fonts d'informació (experiments, dades administratives, opinions d'experts...). És a dir, un procés d'avaluació basat en la intel·ligència col·lectiva. I els avaluadors han de formar part d'aquest sistema.

Cal reconèixer i tenir en compte que el nou coneixement que es generi, va insistir, ha de ser integrat dins de l'estructura de coneixement ja existent. Hem d'avançar, va dir, cap al disseny intel·ligent, amb dades, tecnologies, amb un sistema d'incorporació de coneixement que ha de ser redissenyat també per tal que es converteixi en possible i que tothom el vagi assumint i alimentant.

El compromís de nous polítics que arrisquin i vulguin experimentar és el futur, també la ciutadania ha de voler exigir aquesta nova forma de treballar que permeti assumir errors per a millorar polítiques públiques.

L'ús de les avaluacions d'Ivàlua

El director d'Ivàlua, **Marc Balaguer**, i l'analista, **Núria Comas**, van fer balanç de la tasca d'Ivàlua i van explicar l'informe *L'ús de la avaluacions d'Ivàlua. Una anàlisi de com les avaluacions enforteixen les polítiques públiques*.

Marc Balaguer

Va presentar les motivacions que hi ha al darrera del projecte sobre l'ús de les avaluacions: aprendre lliçons de cara al futur, per Ivàlua però també per a les administracions, sobre quins són els factors que afecten la utilitat de les avaluacions. Balaguer va detallar les temàtiques en les que s'han centrat les avaluacions d'Ivàlua durant aquests anys: afers socials i desigualtat (12) o bé sobre ocupació i emprenedoria (10) han estat les més abundants, però se n'han fet d'altres sobre promoció econòmica, educació i altres matèries.

També va assegurar que seguir el fil de la incidència de les avaluacions d'Ivàlua és la forma de conèixer en quina mesura les avaluacions tenen força en la presa de decisions i que cal incidir en la nostra funció d'incorporar les evidències per a la millora de les polítiques públiques.

Núria Comas

Va explicar els diferents nivells d'ús de l'evidència de les avaluacions: informar el debat, influir en la presa de decisions, millorar les polítiques públiques i que finalment es traslladi en un benestar efectiu per la ciutadania.

En relació a *L'informe sobre l'ús de les avaluacions d'Ivàlua* va explicar que conclou que 28 avaluacions (88% de les analitzades) han informat processos de decisió política, de les quals 7 (25%) han comportat l'adopció de canvis concrets en el disseny de les polítiques.

Comas va explicar que l'estudi és útil per identificar que les avaluacions fetes per Ivàlua han contribuït a incrementar l'aprenentatge de les organitzacions en relació amb l'avaluació de polítiques públiques i, en menor mesura, al fet que aquestes prenguin decisions en relació amb la millora dels sistemes d'informació i d'impuls de noves avaluacions.

Com fer que els resultats s'incorporin a la presa de decisions?

Per debatre sobre com fer que els resultats s'incorporin en la presa de decisions, **Guillem López i Casasnovas**, catedràtic d'Economia de la UPF i director del Centre de Recerca en Economia i Salut, va parlar sobre l'encaix de les agències d'avaluació i la seva importància, i **Anna Tarrach**, directora general de Pressupostos de la Generalitat, va incidir en els reptes que tenen les administracions per incorporar l'avaluació en el seu dia a dia.

Guillem López-Casanovas

López-Casasnovas va destacar alguns dels aspectes clau a tenir en compte a l'hora d'avaluar: Anàlisi cost-benefici, opció social per sobre de l'individual, considerar les diferents alternatives en un mateix o millor objectiu i comparar diferents pràctiques.

També va explicar quin hauria de ser l'encaix de les agències d'avaluació dins de les administracions públiques i què han d'avaluar (finançament, governança, mandat). Per fer-ho possible cal tenir clars quins són els objectius de l'organització.

En relació a Ivàlua, va recomanar que es dugui a terme una avaluació d'una política rellevant que serveixi com a exemple i insígnia perquè els diferents departaments de la Generalitat es vegin motivats a demanar avaluacions similars.

El paper d'una agència d'avaluació va més enllà de fer avaluacions i ha de passar per formar, identificar si s'han de fer, actuar com a segona opinió d'avaluacions, intermediar per encarregar-ne, marcar metodologia, preservar l'autonomia i integrar Know How.

Caldria més ajust i coordinació entre les anàlisis econòmiques basades en els costos i pressupostos, respecte les dels polítics que se centren més en l'efectivitat. Cal conrear i teixir complicitats.

Anna Tarrach

Tarrach va presentar els objectius dels pressupostos públics i els instruments que té la Generalitat per poder aconseguir-los, entre els quals s'inclou l'avaluació de polítiques públiques, destacant la rellevància de l'avaluació econòmica.

La directora general de Pressupostos va explicar els diferents moments del cicle pressupostari quan s'utilitza l'avaluació, i la importància d'introduir la cultura de l'avaluació dins d'aquest procés i per part de tots els departaments, no únicament de l'encarregat de realitzar els pressupostos.

També va resumir que l'avaluació de polítiques públiques, com a instrument del cicle pressupostari per assignar recursos, està determinat per les prioritats socials (rellevància) tot assegurant l'impacte previst (eficàcia) i al menor cost possible (eficiència). Impacte i optimització.

Va destacar la necessitat de disposar de bons professionals que realitzin les avaluacions i com s'ha de traslladar al Parlament, als polítics i a la ciutadania la necessitat de realitzar avaluacions de les polítiques públiques

L'avaluació és un component important a l'hora de fer efectiva la transparència pressupostària. Cal treballar l'avaluació ex-ante, no sols durant l'elaboració dels pressupostos. Els marcs normatius d'avaluacions obligatòries per a determinats imports de les polítiques públiques ajuden a ajustar-ne els resultats. Hi ha impactes de polítiques més enllà dels pressupostos.

Seminari 1. Iniciatives per promoure una comunitat d'avaluació

A més, es van fer dos seminaris. El primer sobre iniciatives per promoure una comunitat d'avaluació, amb l'experiència del director científic de J-Pal Europe, **Marc Gurgand**; del cap de l'Àrea d'Avaluació Econòmica de Polítiques Públiques de la Generalitat, **Jordi Baños**; i de la subdirectora general de Recerca i de Formació en Alta Direcció de l'EAPC, **Eulàlia Pla**.

Marc Gurgand

Gurgand va assegurar que estan creant una gran base de coneixement amb resultats d'avaluacions de polítiques implementades en diferents indrets del món que hem de ser capaços de difondre per a que siguin utilitzades en contextos diferents.

A través de les avaluacions, sobretot les experimentals, va dir que es pot construir una base de coneixement que permeti generar idees que es puguin aplicar en diferents àmbits i alhora permetin desenvolupar i aportar valor a la implementació de les polítiques avaluades. El cas de fer pagar ni que sigui poc per productes bàsics com mosquiteres per lluitar contra la malària va ser refutat pels estudis de J-Pal, de manera que la repartició gratuïta és eficaç.

No hi ha una contradicció entre fer avaluacions útils i aportar valor científic. Encara sabem molt poc sobre l'efectivitat de les polítiques públiques va assegurar.

Eulàlia Pla

Pla va dir que a l'EAPC connecten la recerca amb la presa de decisions de manera que donin resposta a les necessitats i expectatives de la societat. Persegueixen l'impacte social i la generació de valor públic, la ciència al servei de les necessitats reals.

L'administració pública ha incorporat l'avaluació però cal fer-ho de manera més sistematitzada i utilitzant-la més com a eina de decisió. A l'EAPC va explicar que impulsen, en col·laboració amb Ivàlua, l'avaluació dins del pla directiu i dels tècnics.

També va explicar que en el seu projecte de finançar recerques més vinculades amb les necessitats de l'administració, el repte més gran és que l'acadèmia s'hi avingui. És un canvi impulsat per l'administració, no per les universitats. Però hem de tenir paciència.

Jordi Baños

Baños va presentar les activitats passades i la planificació de les futures de cara a institucionalitzar l'avaluació dins de la Generalitat de Catalunya, destacant com a repte la necessitat d'introduir l'avaluació dins el cicle de gestió de les polítiques: a nivell normatiu, generant directrius i orientacions tècniques, encarregant avaluacions a l'àlvia i d'altres institucions, formant els treballadors i facilitant eines i recursos. Finalment va reconèixer que hi ha, però, assignatures pendents: promoure més incorporació i sistematització de l'avaluació en l'elaboració de polítiques, necessitat de més recursos formatius i eines, situar l'avaluació en els moments clau del cicle de gestió i difondre bé les avaluacions.

Seminari 2. Com preparar la vostra organització/unitat per a l'avaluació?

El segon seminari es va centrar en com s'han de preparar les organitzacions o les unitats per a l'avaluació i va comptar amb la participació de l'analista del Servei de Planificació i Avaluació de la Diputació de Barcelona, **Andreu Orte**; del director de Planificació i Innovació de l'Ajuntament de Barcelona, **Lluís Torrens**; i de l'analista d'àlvia, **Marçal Farré**. Finalment, la gerent de DINAMIG, Ariadna Villegas, no hi va poder participar.

Andreu Orte

Des del Servei de planificació i avaluació de la Diputació de Barcelona va explicar que s'avaluen polítiques públiques i programes, s'ofereix suport als ens municipals i internament en matèria d'avaluació i, també en col·laboració amb l'àlvia, en la capacitat professional i difusió de la cultura de l'avaluació.

Orte va resumir que la utilitat d'avaluacions en la presa de decisions depèn de si són realistes, útils, creïbles, fiables, participatives, comprensibles i replicables (escalabilitat); si responen a les preguntes que ens havíem generat i els resultats ens afecten.

Va insistir en què cal promoure avaluacions realistes (no ser massa ambiciosos) i prioritzar aquelles que seran útils. Les avaluacions han de respondre preguntes que no ens havíem fet i generar-ne de noves. Cal tenir present la importància de millorar els sistemes d'informació disponibles.

Per impulsar l'avaluació caldrien espais de trobada entre els responsables i experts en cada àmbit de la política pública i els avaluadors, va assegurar.

Marçal Farré

A través dels treballs compartits entre professionals i avaluadors, va explicar, millora l'avaluabilitat de les polítiques públiques.

Farré va explicar que l'avaluació ha de partir de preguntes concretes i d'una estratègia o full de ruta incrementalista.

L'avaluació no és una fase més del cicle de la política pública, cal incorporar l'avaluació com a cultura en totes les fases. Va insistir a dir que s'ha de desterrar aquesta, una fase que sempre és l'última i a vegades no tenim temps de fer, per començar a treballar per incorporar l'avaluació com a cultura a totes les fases. La col·laboració entre els avaluadors i els responsables de polítiques públiques, va dir, ha de permetre que els decisors pensin en clau d'avaluació i els avaluadors també pensin en clau de decisors.

Lluís Torrens

Torrens va destacar la importància de l'avaluació per respondre a preguntes clau que es fa l'Ajuntament sobre les activitats dels serveis socials: S'arriba als col·lectius que els necessiten?; Les polítiques funcionen i són de qualitat?; És eficient la despesa (i l'estructura d'ingrés) que es realitza?; i Com introduir i incentivar la implementació de noves formes de respondre a les necessitats (antigues i noves) dels individus?

En un context de moltes necessitats socials i amb uns recursos insuficients, hem de fer una despesa molt racional. Aquí és on l'avaluació entra en joc l'ajuntament, l'administració més propera, va concloure.

Clausura

La clausura va ser a càrrec d'Anna Tarrach, directora general de Pressupostos de la Generalitat, que va dirigir també unes paraules d'Albert Castellanos, Secretari General del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya. Valentí Farràs, director de CaixaForum, que va acollir la jornada, també va dirigir unes paraules finals.

Anna Tarrach

L'avaluació ha vingut per quedar-se i per créixer, va assegurar.

Cal paciència per veure resultats un cop introduïda l'avaluació dins de l'administració, però falta el pas d'acabar-la d'institucionalitzar, consistent en que els decisors prenguin consciència i la societat la reclami.

Cal doncs, va insistir, sistematització de l'avaluació, integrar-la a les organitzacions i des del Govern va reiterar el seu compromís i aposta per l'avaluació.

Hi ha una comunitat de l'avaluació que va en augment i mirem al món per veure què fan organitzacions capdavanteres en avaluació. També serà clau en això crear comunitats tant d'avaluadors com d'usuaris de les avaluacions en el nostre entorn, és a dir crear un ecosistema adequat per a la generació dels beneficis que l'avaluació pot aportar a la presa de decisions.

Valentí Farràs

Va destacar els valors compartits de voler construir una societat millor com la contribució que també fa l'avaluació que promou l'vàlua.

L'equip d'Ivàlua us agraeix la vostra participació.